

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
THE ACDEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF KINDERGARTEN
IN EASTERN REGION SCHOOL UNDER THE OFFICE OF BASIC
EDUCATION COMMISSION

ยุภาวรัตน์ ชันดีกรม*

ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร**

ดร.วิมลรัตน์ บุญชู***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อทราบแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดตัวแปร การวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบ การยืนยันองค์ประกอบ และการสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 48 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน และครูปฏิบัติการสอน 3 คน รวมทั้งสิ้น 288 คน

ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) มาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน (2) การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ (3) การพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นครูมืออาชีพ (4) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
2. แนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นครูมืออาชีพ และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ

* ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

** รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

*** อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ABSTRACT

The purposes of this research were to determine factors of the academic affairs administration of kindergarten in Eastern Region School under the Office of Basic Education Commission and to determine the guideline for academic affairs administration of Kindergarten in Eastern Region School under the Office of Basic Education Commission. The research method consisted of 4 procedures which were identify variables, analyze each subject elements, questionnaire and opinionnaire from academic professionals, and focus group. The sample groups total 228 persons, which consisted of 1 School Principal, 1 Deputy Director of Academic Administration, 1 Head of Academic Administration, and 3 teachers; from 48 kindergartens in the Eastern Region School under the Office of Basic Education Commission.

The research findings were as follows.

1. Research resulted in 4 elements of academic affairs administration of kindergartens: (1) the standard of education and the development of internal quality assurance system (2) the development of potential learners to excellence (3) academic administration to develop personnel into professional (4) participation in academic administration in schools.

2. Guidelines on the administration of the kindergarten school in the east. The department of basic education is to develop the academic administration in accordance with the context of the school, including academic standards and the development of internal quality assurance system. The development of the students towards excellence. Academic administration to develop into a professional teacher. And participation in academic administration in schools.

Keyword : Academic Affairs Administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันถือว่าเป็นโลกของยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันมากมาย ซึ่งมนุษย์ในสังคมจะต้องมีองค์ความรู้และอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge Based Society) ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการใช้องค์ความรู้ในการพัฒนาชุมชน สังคม ภายนอกและสังคมแห่งชาติ ได้อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในการจัดเนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ จึงเป็นอิทธิพลให้ทางโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แสวงหา

แนวทางหลักการ และวิธีการมาปรับปรุงพัฒนา และบริหารจัดการสถานศึกษา อาศัยเทคนิค วิธีการ รูปแบบ ตลอดจนทักษะ ความรู้ ความสามารถ และกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามมาตรฐานของวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานด้านวิชาการ เป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของเนื้อหาและหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้งในขอบข่ายของงานวิชาการเช่นหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการนิเทศภายในการวัดและประเมินผลการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานพัฒนาระบบการบริหาร, 2545)

แต่จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียน (O-NET) พบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมทั้งประเทศของปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ปีการศึกษา 2554

และจากการติดตามประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับการรับรอง และอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีจุดที่ควรพัฒนา คือ การดำเนินงานและการบริหารงานยังไม่เป็นระบบ การบริหารด้านการมีส่วนร่วมยังไม่สามารถตอบสนองต่อการดำเนินงานที่จะส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และผู้เรียน ทั้งนี้ปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบันเกิดจากสภาพปัญหาทางด้านระบบบริหาร และการจัดการของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง แม้จะมีการมอบอำนาจไว้เพียงบางเรื่อง การกระจายอำนาจลงสู่เขตพื้นที่การศึกษายังมีน้อยในการบริหารงานโดยเฉพาะในด้านนโยบายและแผนงบประมาณและความไม่ต่อเนื่องของแผน เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงและทางการเมือง ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านทรัพยากรและก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องหลายประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จเมื่อผู้บริหารมีความสามารถและได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานที่มีความสามารถยอมส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงาน (รัตน กาญจนพันธุ์, 2536)

โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับอนุบาลหรือปฐมวัยไปจนถึงขั้นพื้นฐาน จึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีคัดเลือกโรงเรียนในระดับปฐมวัย ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ให้เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอน และเป็นต้นแบบในการบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และเป็นตัวอย่างแก่สถานศึกษาอื่นๆ แต่ในสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น เนื่องจากส่วนใหญ่ยังยึดติดกับแนวคิดเดิม ภาระงานมีมากทำให้ไม่สามารถบริหารงานด้านวิชาการได้เต็มที่ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เน้น

นักเรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้มีส่วนกลางจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและขนาดของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ปรับปรุงหลักสูตรและแผนจัดการเรียนรู้ให้เป็นแนวทางเดียวกัน หลักสูตรไม่มีความต่อเนื่องระหว่างโรงเรียนทำให้ไม่สะดวกในการเทียบโอน ครูไม่มีความสามารถและไม่มีเวลาเวลาในการจัดทำหลักสูตรงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลมีมากเกินไป และการวัดผลแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานแตกต่างกัน และพบว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนพบปัญหาคือ ขาดการนิเทศติดตามงาน ภาระงานมาก ครูบางส่วนไม่ปรับพฤติกรรมขาดแคลนครู ขาดบุคลากรสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ งบประมาณไม่เพียงพอ ครูมีภาระหนี้สินและไม่ใช้สื่อการสอน ขาดการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การปฏิบัติงานของครูขาดประสิทธิภาพ จากสภาพปัญหาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของผู้เรียนเป็นตัวแปรสำคัญอันเป็นผลมาจากการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ที่แสดงให้เห็นว่ามีการบริหารจัดการอย่างไร มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีการปฏิบัติตามนโยบายของสถานศึกษาหรือไม่ มากน้อยเพียงใด สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการ

ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบและแนวทางในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรมีการศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนางานด้านวิชาการ ของสถานศึกษาในภูมิภาคอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อทราบแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ขั้นตอนที่ 3 การยืนยันองค์ประกอบบริหารโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ และขั้นตอนที่ 4 การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ และเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ใช้โรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 55 โรงเรียน เป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 48 โรงเรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เพื่อค้นคว้าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้า และสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์สรุปร่วมกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการกำหนดเป็นตัวแปรที่จะศึกษา ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยของขั้นตอนนี้

ขั้นที่ 2 การศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง 48 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 3 คน รวม 288 คน

ขั้นตอนที่ 3 การสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารระดับนโยบายที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย และควบคุมคุณภาพ ของการบริหารงานวิชาการ จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักการประเมินที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการประเมินผลทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดมาตรฐานการประเมิน 4 ประการ คือ ด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และด้านการใช้ประโยชน์ (Utility Standards)

ขั้นตอนที่ 4 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้บริหารโรงเรียน 10 ท่าน เพื่อหาแนวทางในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)
2. แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้
3. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบยืนยันเกี่ยวกับด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ด้านความเหมาะสม (Propriety standards) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และด้านการใช้ประโยชน์ (Utility Standards)

4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนอนุบาล ในภาคตะวันออกเฉียง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ และการบริหารงานวิชาการ โดยใช้สถิติ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายปิดแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบ PCA (Principal Component Analysis) และหมุนแกนขององค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการวารีแมกซ์ (Varimax Rotation) ซึ่งถือเกณฑ์การเลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่ง โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) ที่มากกว่า 1 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วย Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy ในการวัดความเหมาะสมของข้อมูลว่าควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ และได้สรุปว่าถ้าค่า $KMO \geq 0.8$ แสดงว่าข้อมูลชุดนั้นสามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบได้ดี นอกจากนี้การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยค่าสถิติทดสอบ Bartlett's Sphericity Test มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Sig. .00 \leq 0.05$) แสดงว่าเมทริกซ์สัมพันธ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ

สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 “เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาล

ในภาคตะวันออกเฉียงใต้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 มาตรฐานการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 15 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง .743-.506 องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง .666 - .508 องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นครูมืออาชีพ มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง .731-.520 และองค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง .649-.551

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 “เพื่อทราบแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นครูมืออาชีพ และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

อภิปรายผล

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ ในองค์ประกอบที่ค้นพบ องค์ประกอบที่ 1 มาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

อธิบายได้ว่า มาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เกิดจากการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด หรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย เพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นหลักประกันแก่ผู้รับบริการการศึกษาว่า สถานศึกษาจัดการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนด และเป็นที่ยอมรับของสังคม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง องค์กรประกอบนี้สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีความเห็นว่ามีควมจำเป็นจะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา จัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข จะได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติสุข มีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น เศรษฐกิจมั่นคง สามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป องค์กรประกอบที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ อธิบายได้ว่า การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งความรู้ ความสามารถเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล องค์กรประกอบที่ 3 การพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นครูมืออาชีพ อธิบายได้ว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นครูมืออาชีพ หมายถึง ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน มีการผสมผสานสาระต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกเรื่อง จัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลา ทุกสถานที่ สำหรับครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาอบรม สัมมนาให้ตนเองมีความรู้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำความรู้ประสบการณ์ มาพัฒนางาน และมีการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และ องค์กรประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

ในสถานศึกษา อธิบายได้ว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยผู้ปกครอง ชุมชน มีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายประการทั้งในการจัดการศึกษาซึ่งต้องได้รับสิทธิประโยชน์ แต่ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และยังมีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษาเอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่น หรือรัฐจัดให้ บุตรหลานของตน ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบาย การดำเนินการตรวจสอบ ส่งเสริมพัฒนา แก้ไขปรับปรุง สนับสนุนส่งเสริมเพื่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งองค์กรประกอบดังกล่าวที่ค้นพบ สอดคล้องกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ และหลักในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน กล่าวคือ องค์กรประกอบในการบริหารงานวิชาการที่ค้นพบเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนการเชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ตลอดจนการเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้เสีย ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ต้องคำนึงถึงบริบททั้งในเขตพื้นที่ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การวิจัยที่ค้นพบทั้ง 4 องค์กรประกอบ สอดคล้องกับ การศึกษาของ อีระพร อายุวัฒน์ (2552) พบว่า โรงเรียนมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 17 ด้าน ผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับการศึกษาของสุวิชา วิริยมานุวงศ์ (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ภายใต้บริบทของโรงเรียนภูมิปัญญา และโรงเรียนวิทยากร ได้รูปแบบ การมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ทำให้สถานศึกษากับชุมชน มีส่วนร่วมมากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิชา ทองหง่า (2554) ที่ได้ทำการศึกษา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์กรประกอบ คือ (1) การประกันคุณภาพการศึกษา (2) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน (3) การนิเทศการศึกษา (4) การแนะแนวการศึกษา (5) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ (6) สื่อการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาควรร่วมกันประกอบ การบริหารวิชาการ ของ โรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน ซึ่งค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 มาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นครูมืออาชีพ องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ไปเป็นตัวชี้วัดในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อนุบาลในภาคตะวันออกเฉียง เพื่อให้ภาคอื่นๆ สามารถนำไป ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้อง กับบริบทของโรงเรียน ตลอดจนให้การส่งเสริม สนับสนุน บัณฑิต ทรัพยากรทางการบริหารงาน วิชาการให้เพียงพอ กับความต้องการของสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาล ในภาคตะวันออกเฉียง ควรร่วมกันประกอบการบริหารงาน วิชาการ ที่ได้รับการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นนวัตกรรม ในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ โดยปรับใช้ให้ เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
3. หน่วยงานต้นสังกัด ควรร่วมกันประกอบ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียง

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน ไปเผยแพร่กับองค์กรอื่น องค์กรทางการศึกษา สังกัดอื่น ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นทางเลือกอีกทางเลือกหนึ่ง

4. หน่วยงานต้นสังกัดระดับกรมการศึกษา ควรร่วมกันประกอบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลใน ภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของแผน ด้านการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาระดับพื้นฐาน เพื่อเตรียมพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน ให้มี คุณภาพ พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรร่วมกันแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน ไปทดลองใช้กับ โรงเรียนในภาคอื่นๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาระดับพื้นฐาน แล้วศึกษาว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน มีประสิทธิภาพ มากน้อยเพียงใด
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสังกัด อื่นๆ ของประเทศไทย และโรงเรียนในกลุ่มประเทศอาเซียน และเปรียบเทียบผลการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ธีระพร อายุวัฒน์. (2552). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับพื้นฐานขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนากาญจน์พันธ์. (2536). การบริหารสถานศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิภา ทองหงษ์. (2554). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานพัฒนาระบบการบริหาร. (2545). เอกสารประกอบการศึกษาดูงานด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สุวิชา วิริยมานวงศ์. (2554). การวิจัยและพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์.